

Nagrajenci 14. Slovenskega bienala ilustracije

Zveza društev slovenskih likovnih umetnikov (ZDSLU) že od leta 1993 skupaj s Cankarjevim domom kontinuirano organizira Slovenski bienale ilustracije. Ta likovna manifestacija tako že več kot četrto stoletje združuje starejše in mlajše generacije umetnikov ter produkcijo založb. Njihove dosežke potrjuje z nagrado za življenjsko delo, nagrado, plaketami in priznanji Hinka Smrekarja, ki so najvišje republiško odlikovanje na področju ilustracije.

DANIJEL DEMŠAR

Nagrada Hinka Smrekarja za življenjsko delo

Prejel jo je zaradi obsežnega in kakovostnega ilustratorskega opusa, inovativnosti pri iskanju novih tehnoloških procesov tiskanja na papir ter brisanja meje med ilustracijo in sliko, predvsem pa zaradi globokih sledi, ki jih pušča za sabo v svetu knjižne avtorske ilustracije.

Akademski slikar, ilustrator in lutkar Danijel Demšar (1954) je leta 1979 diplomiral na Akademiji za likovno umetnost v Ljubljani. Po nekaj letih pedagoškega dela se je kot svobodni umetnik povsem posvetil knjižnim ilustracijam, grafikam in delu za lutkovno gledališče. Sodi med ilustratorje z zelo dolgo delovno dobo in desetletji knjig v svoji bibliografiji. Njegove ilustracije bogatijo reviji Cicido in Ciciban, likovno opremlja tudi šolske učbenike. Je raziskovalec, ki je menjal veliko pristopov. Od vsega začetka pri ilustriranju prisega na papir, ki je zanj najustreznejši nosilec za likovno izražanje najrazličnejših tem. Ilustriranje, pretanjeno in natančno likovno ustvarjanje, ki od avtorja zahteva predanost predloženemu besedilu, po drugi strani pa mu sčasoma odpre neverjetne prostore, ki jih lahko izpolni le umetnikova likovna domišljija, je umetniku eden izmed temeljnih izzivov. Vse knjige z njegovimi ilustracijami pričajo o pretanjenem pripovedovalcu zgodb, ki namesto besed uporablja likovni medij.

Šamardalov zaklad, Mladinska knjiga, 1997

Roža v srcu, Mladinska knjiga, 2010

Prejel je nekaj pomembnih nagrad, med njimi: 1984 - Levstikova nagrada; 1993 - plaketa Hinka Smrekarja; 1997 - priznanje Hinka Smrekarja; 2010 - nagrada Hinka Smrekarja; 2013 - Levstikova nagrada za življenjsko delo; 2012 - častna lista Mednarodne zveze za mladinsko književnost (IBBY) za ilustracije v pesniški zbirki Roža v srcu Bine Štampe Žmavc; in 2021 - nagrada Hinka Smrekarja za življenjsko delo.

LILA PRAP

Nagrada Hinka Smrekarja

Prejela jo je za ilustracije v avtorski slikanici Ptiči?!

Likovni izraz Lile Prap, ustvarjen s suhimi pasteli na temno, večinoma črno podlago, je na prvi pogled prepoznaven. Pri njenem domišljijem in ustvarjalnem pristopu, pri čemer se avtorica približuje logiki svojega (najmlajšega) občinstva, gre za dožemanje na ravni intuitivnih vtisov celote. Otrok že v predbralnem obdobju lahko te ilustracije dojame, jih začuti in posvoji. Nazorno berljive barvne ploskve so med seboj jasno razmejene, se ne stikajo in ne prekrivajo, značilen je tudi vselej uporabljen črni rob ob naslikanih podobah. Pastelne barve so na črni podlagi intenzivnejše, izrazito sijoče. Poslikane površine, ki jo prepredajo majhne temne pike, imajo prepoznavno površinsko strukturo, kar omogoča (tudi) hrapavost podlage. Kot v dosedanem, v svetu že desetletja priznanem delovanju je tudi v ilustracijah za slikanico Ptiči?! jasno razpoznaven njen poenostavljeni in z znakovnimi diagrami elegantno prečiščeni slog. Živali v tej (tudi tokrat z lastnim besedilom obogateni slikanici) so prijazne nosilke pripovedi. Risbe v slikanici so brez iluzijske globine, vabijo zgolj s ploskovitimi likovnimi učinkovinami ter duhovitimi in estetsko v obrobja vnesenimi kratkimi besedili. Barve so podane ploskovno, vsaka je na slikovno podlago enakomerno nanescena. Značilna je mehka površina, ki pa kljub temu ne deluje medlo, temveč so v osrčju vsake posamezne barve podobe očarljivo razgibane. V svetu, nasičenem s podobami dvomljive umetniške vrednosti, ki jih posredujejo sodobni komunikacijski mediji, je za dovtetne otroške duše izredno dragocena priložnost stika z zelo kakovostnimi ilustriranimi knjigami, kot so njene slikanice.

Ptiči?!, Mladinska knjiga, 2019

ANA ZAVADLAV, Plaketa Hinka Smrekarja

Prejela jo je za ilustracije v knjigi Jež in samotni občutek.

S prepričljivo likovno govorico Ana Zavadlav že desetletja ustvarja barvne ilustracije za otroke, ki hudomušno vznikajo na krilih njene domišljije. Včasih, ko išče različne likovne rešitve in kombinacije, s katerimi postopno sestavlja prizore, je njen pristop bolj razumski, drugič bolj neposreden in spontan. Prav osvežujoče drugačne so njene mojstrske črno-bele ilustracije narisane z ogljem; ježa, je narisala v isti tehniki. Z dodanimi prizori iz narave je podkrepila samotno občutje tako, da je iz podzavesti tihotapila spontane linije, in pisateljevo poetično simboliko še posebej rahločutno približala bralcem.

Jež in samotni občutek, Mladinska knjiga, 2020

PETER ŠKERL, Plaketa Hinka Smrekarja

Prejel jo je za dvojezično slovensko-angleško slikanico Rajski vrt.

Za vsako pravljico, zgodbo ali pesem ima ilustrator Peter Škerl svoj slikarski odgovor, vedno pravljichen in resničen obenem, vselej dopolnjen s posebej dognanimi in ubranimi barvnimi odtenki. Nezgrešljivo samosvoj slog dopolnjuje včasih preprosta, drugič zapletena likovna tehnika. Ilustrator vselej uporablja tista orodja in tiste likovne prijeme, ki sodijo k besedilu, za katero nastanejo. Inovativne so tudi barvno harmonične ilustracije o bogu, ki mu je nadel povsem samosvojo izvirno podobo. Z večino ustvarjene krhke slikarske kompozicije simbolno prepričljivo nagovarjajo gledalca slikanice Rajskega vrta.

Rajski vrt, Miš, 2021

MOJCA CERJAK, Priznanje Hinka Smrekarja

Prejela ga je za ilustracije v knjigi Sr(e)čna dežela.

Z akvarelno izbrano barvno paletto tke Mojca Cerjak lastne domišljije pripovedi ob verzih pesnice, s katero sta že dolgo ustvarjalno povezani. Njen, tokrat poetično modro obarvani svet predstavlja naravno okolje in malega bralca (skupaj z verzmi) nežno opominja, da moramo zanj poskrbeti, ilustracije, v katerih bolj sledi namigu kot smislu pesmi, predstavljajo njene miniaturne pravljicne svetove, saj se v nekatere izmed njih pritihotapi zgodba, ki ni le vizualni prevod pesmi, ob kateri je nastala.

Sr(e)čna dežela, Ajda, 2018

MATIJA MEDVED, Priznanje Hinka Smrekarja

Prejel ga je za digitalno ilustracijo Prvi koraki.

Matija Medved, ki je že med študijem veljal za kakovostnega in drznega risarja, verjetno najbolj po svojem značilnem spontanem slogu, ter ki je z nežnimi, majhnimi in nevsiljivimi podobami ilustriral odmevno posthumno izdajo poezije Toneta Pavčka, znova preseneča. A le na videz. Njegova nova vizualna pustolovščina resda spominja na tehniko pointilizma, ki se s strukturiranjem barvnih točk šele v gledalčevem pogledu poveže v podobo, a osrčje izvirne digitalne živobarvne podobe je osebna, intimno nežna izpoved. Njegova zgodba.

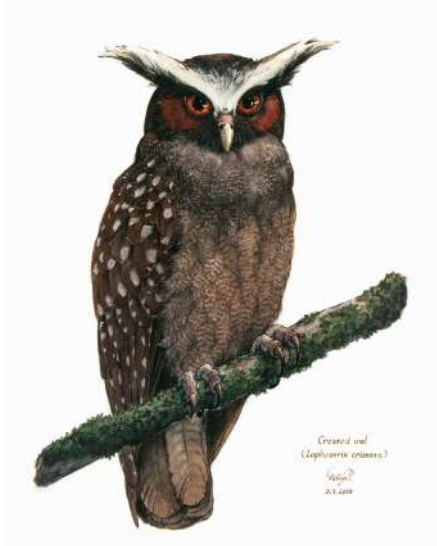

Prvi koraki, 2020

LIDIJA PLESTENJAK, Priznanje Hinka Smrekarja za poljudno-znanstveno ilustracijo

Prejela ga je za ilustracijo Crested Owl (*Lophotrix cristata*).

Mlada ilustratorica Lidija Plestenjak se preizkuša na področju, ki kaže resničnost, a kot selekcioniran prikaz informacij, za katere želimo, da jih gledalec razume in si z njimi širi svoje poznanje. Pri tem izkorišča zakone estetike in pravila likovne teorije. Znanstvene ilustracije, ki prečijo umetnost in znanost, podobe živali (kot je podoba sove), vedno znova prikažejo kot čudeže narave, ob katerih gledalec lahko le obnemi.

Crested Owl (*Lophotrix cristata*), izvornik, 2019

HUIQIN WANG, Posebna pohvala

Prejela jo je za ilustracije v knjigi Mala Alma na veliki poti.

Huiqin Wang je povezovalka kitajske in slovenske kulture, kar je doslej uspešno realizirala tudi v nekaterih dvojezičnih avtorskih slikanicah. V slovensko-kitajski slikanici Mala Alma na veliki poti po lastni idejni zasnovi še posebej osvetljuje povezave svetovne popotnice Alme M. Karlin s Kitajsko in odstira njene zgodovinske dosežke medkulturnih povezav. Za izvirne ilustracije praviloma večjih dimenzij je kot vselej uporabila stare tehnike slikanja s čopiči na poseben papir, na katerem popravki niso mogoči.

Mala Alma na veliki poti, Mladinska knjiga, 2020

JURE BRGLEZ, Posebno priznanje za mladega ustvarjalca

Prejel ga je za digitalno ilustracijo Čapljina Pečenka.

V delih ilustratorja mlajše generacije Jureta Brgleza se zrcali pristna zvedavost do učenja novega. Njegove digitalne ilustracije za Čapljino pečenko so del izvirnega projekta Lahkonočnice po naročilu A1. Čaplja, česen, čebula, čili in drugi izgovori za logopedsko večerno telovadbo ob pravljicah z Brglezovim digitalnim platenjem oživijo v sveži in sodobni interpretaciji. Podobe navdušijo s skritimi detajli, nepričakovanimi barvami, izvirnostjo v teksturah in ob spogledovanju s ponavljajočimi se vzorci.

Čapljina pečenka (lahkonočnice), A1, 2020

TAMARA RIMELE, Posebna pohvala za zamisel in izpeljavo projekta

Prejela jo je za ilustracije v knjigi Sto dejstev o Prekmurju.

Ilustracije Tamare Rimele v tehniki linoreza v kombinaciji z računalniško grafiko so polne pastoralno-nostalgicnega izraza, a piktogramsko abstrahirane. To jih postavlja v današnji čas, s čimer dosegajo svoj namen v knjigi Sto dejstev o Prekmurju. Podlaga za ilustracije je predano raziskovanje tematike, tudi obrtniških znanj. Premišljena uporaba barvne podlage, ljubezen do klasične grafične tehnike in usklajenost z oblikovalko Brigito Klajnšek so vodila v odličnem izdelku.

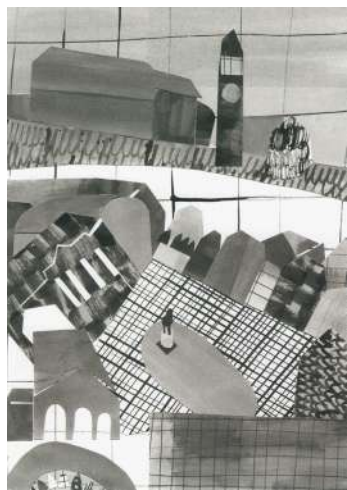
Sto dejstev o Prekmurju, Pomurski muzej, 2019

Posebne pohvale po izbiri članov žirije so prejeli

ANA MARAŽ (po izbiri Silvana Omerzuja),

Prejela jo je za ilustracije v knjigi Kako dolg je čas.

Monokromne ilustracije Ane Maraž so bolj malo podobne resničnosti, nekoliko odstopajoče od konkretne besedne predloge, močno stilizirane in puščajo mlademu bralcu svobodno pot za domišljijско sooblikovanje podobe pisateljevih junakov. Zanj je preprostost zelo pomembna in vztrajno išče vedno nove poti vanjo. Njene ploskovite likovne rešitve, v katerih lahko z minimalističnimi rešitvami suvereno pove največ, so sveže, njene podobe v tehniki kolaža in tuša dihajo na belini papirja.

Piran, Beletina, 2019

MAJA ŠUBIC (po izbiri Zvonka Čoha),

Prejela jo je za ilustracije v knjigi Visoška kronika.

Ob stoletnici prve objave je izšel izvirni roman Visoška kronika z desetimi celostranskimi ilustracijami Maje Šubic. V belino vsake podobe so z značilnim kolažiranjem duhovito umeščeni emblematski elementi pripovedi, kot so beneški cekin in samokres, zadovoljni pujsi in grad, žebelj, igla in oster kamen. Razen podobe Visokega se prizori ne izgubljajo v nazornem ilustriranju pripovedi, medtem ko odsotnost figur duhovito blaži izvirno navzoča figurica hudiča.

Visoška kronika, Modrijan, 2020

ANDREJA GREGORIČ (po izbiri Petre Černe Oven),

Prejela jo je za ilustracije Mestno življenje.

Alenka Gregorič v svojih kolažnih ilustracijah prikazuje mestne ulice Ljubljane, pa tudi hiše in trge nekaterih drugih starih mest. S svojimi idejami ohranja spomin na nekaj, kar je lahko tudi naš skupni kolektivni spomin. Njena dela obravnavajo temo urbanega v kombinaciji z intimno poetiko avtorice, ki je pogosto obarvana s humorjem in igrivostjo. Je mala kradljivka drobnih trenutkov, ki se še vedno čudi stvarim okrog sebe in vidi detajle, ki jih večina nikoli ne opazi.

Mestno življenje 3, izvornik, 2020

EVA MLINAR (po izbiri Tatjane Pregl Kobe)

Prejela jo je za ilustracije v knjigi Vinjete Straholjubca.

Ilustracije Eve Mlinar so nastale za inovativno zastavljeno knjigo kot skupen projekt z avtorico besedila, saj so besede in podobe v njuni knjigi enakovredno prepletene. Izdelane so v mešani tehniki, večina pripada digitalnemu kolažu, največ fragmentov pa prihaja iz historičnih grafik in srednjeveških iluminiranih rokopisov. Izvirno groteskne, nadrealistične in duhovito sveže, a tu in tam skoraj strašljive kolažne ilustracije so namenjene potapljanju v ekscentrične vizualne pokrajine simbolov in podob.

Vinjete Straholjubca, VigevageKnjige, 2019